

אל שד"י הוא סוד מלכות ויסוד שעל ידם מתנהג העולם, כי א"ל הוא המלכות הזועמת ודש"י הוא היסוד הממתק את דיניה ע"י השפע שהוא מקבל מכל הספירות שהוא משפיע אותם במלכות. (איוב לד) **כִּי פּוֹעַל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ** ומש"כ 'כי פועל אדם ישלם לו' פירושו שחלילה שתעשה השכינה רשע או עול כי ודאי 'כי פועל אדם ישלם לו', **הָא בַר נֶשׁ אָזִיל בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְעֵבִיד עֲבִידְתּוּי וְחָטְי קַמִּי מְאִרְיָה, הֵהוּא עוֹבְדָא תְלִיא עֲלִיָה, לְשִׁלְמָא לִיָה** **וְיִנָּא** כי זה האדם ההולך בזה העולם ועושה את מעשיו ולא מעשי הקב"ה שבזה הוא חוטא לפני קונו אז אותו המעשה עצמו שהוא עשה הוא תלוי עליו בכדי לשלם לו דין כפי

אור הרשב"י

ישולם לו צד חטאו ויתום וישתלם אותו הרע לנמר, על דרך שאמרו רז"ל שכל קטיגור וקטיגור הוא מייסר את עושהו כדי רשעתו ובוזה הוא כלה ואבד. והוא הדין בכל עוון, אלא שאליהוא לא רצה להזכיר רק הקל שבקלים שלא יוכל איוב להפטר ולומר שהוא נקי אפילו ממנו, ק"ו מרבי אליעזר הגדול שאמר לו כך רבי עקיבא כשאמר בחוליו חמה עזה יש בעולם. וזה יהיה לאיוב לנחמה הפך דברי החברים האחרים שהיו מחשיבים אותו לרשע גדול באומרם אליו (כב, ה) הלא רעתך רבה וגו', ועכשיו ניהם איוב כמה שאליהוא מחשיבו בערך הצדיקים, ועוד שתהיה תכלה ליסוריו, ועוד שיש תקוה טובה לשב מאהבה, כמ"ש אחר כך אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו וגו'.

מתוך הרע בשלימת האדם הרע עליו לרע לו, כי בזה יבורר הטוב ויבולע המות מאותם הניצוצות, וז"ש גם את הטוב נקבל, ואם כן את הרע לא נקבל בתמיה. ועתה הוסיף אליהוא מעין זה, ועל דרך מש"ה (קהלת ז, כ) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, שפירשו בו הקדמונים שגם במעשה הטוב יש ערבוב קצת חטא וכל שכן בשאר העסקים. וז"ש אזיל בהאי עלמא, שהוא כלול מטוב ורע, ועביד עבידתוי וחטאי, פי' בהם בעצמם. ההוא עובדא תליא עליה, ירצה על אותו המעשה מטיל ה' תשלום הדין שנתחייב בו. דרך משל אם יש באותו העסק איזה צד ערעור רבית או אונאה שבזה קנה לו בחינת קטיגור, הלא אותו המעשה עצמו יהיה לפוקה להענישו, וכגון (נ"א וכיון) שממנו ישתרבב לו הפסד או איזה מקרה בלתי טהור ובו

המגיע לו, הִדָּא הוּא דְכָתִיב כִּי פוּעַל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ, הֵהוּא עוֹבְדָא יִשְׁלָם לוֹ וזהו מש"כ 'כי פועל אדם ישלם לו' כי אותו הפועל והמעשה

של האדם הוא בעצמו ישלם לו אם לטוב או לרע.

כשהאדם רוצה ומתעורר לשוב בתשובה נפשו לא תהיה נעזבת ונידחת אל

החיצונים

וְעַם כָּל דָּא, אִם יָשִׁים אֱלֹוֵי לְבוֹ, בֵּינָן דְּבַר נָשׁ שְׂוִי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְאַתְּבָא קַמִּי מְאִרִיָּה וְעַם כָּל זֹאת 'אם

ישים אליו ליבו, דהיינו שמכיון שהאדם ישים את לבו ורצונו בכדי לשוב בתשובה שלימה

לפני קונו, בְּדִין אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֱלֹוֵי יַאֲסוּף לְאַתְּצַרָּא בְּצַרְרָא דְחַיִּי, וְלֹא שָׁבִיק לְנַפְשִׁיָּה

לְבַר, לְאַתְּדַנָּא בְּדִינָא אַחְרָא אז יתקיים בו 'אל אלהי הרוחות רוחו ונשמתו אליו יאסוף, דהיינו שהוא יהיה נצרר בצרר החיים של יסוד ומלכות ונפשו לא

תהיה נעזבת ונידחת אל החיצונים שבחוץ בכדי שידונו אותו בדין אחר של הסט"א כי אז

לא ישלטו בו עוונותיו בכדי להתנקם ממנו.

כי פועל אדם ישלם לו בסוד הגלגול

רְבִי יוֹסִי אָמַר, הָאִי מְלָה רָזָא (אַחְרָא) הוּא, בְּדִינֵין טְמִירִין

דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אמנם רבי יוסי אומר שמה שאמר אליהוא 'כי פועל

אדם ישלם לו' הוא אמר בזה סוד אחר ובדינים הנסתרים של הקב"ה שהוא בסוד הגלגול

(מק"מ). כִּי פוּעַל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ, לְאַתְּדַנָּא בְּדִינִיָּה, וּבְאֲנוּן

הלימוד היומיומי

עוֹבְדֵי־ן דְּבַר נֶשׁ עֶבֶד בְּהַאי עֲלָמָא, וְסֻלְיָן לֵיהּ
 לְאַתְדָּנָא כְּעוֹבְדֵי, וְיִתְאַבֵּיד מֵעֲלָמָא כִּי מִשׁ"כ כִּי פועל אדם ישלם
 לו' פירושו שהוא יהיה נידון בדין הראוי לו וכפי אלו המעשים שעשה האדם בגלגוליו
 הראשונים בזה העולם, כי אם הוא חטא בגלגוליו הראשונים ומת וחזר לזה העולם בלא
 השלמת עונשו שהתחייב בגלגוליו הקודמים, אז מסלקים אותו קודם זמנו בלא בנים ויעלו
 אותו למעלה שידונו אותו כפי מעשיו שע"כ הוא יאבד מהעולם ע"י שהוא ייכרת בלא בנים,
 כי כך צריך להשלמת עונשו, כי ע"י שהוא ימות בלא בנים אז הוא ירד מעולם הזכר אל
 עולם הנקבה שהוא צער גדול מאוד (אמת ליעקב), מַה פְּתִיב בַּתְּרִיהּ, מִי
 פִּקֵּד עָלָיו אֶרְצָה וּמִי שָׁם תֵּבֵל כְּלָהּ והראיה שאלו הפסוק מדברים
 על סוד הגלגול כי מה כתוב אח"כ, 'מי פקד עליו ארצה ומי שם תבל כולה'. מִי פִּקֵּד
 עָלָיו אֶרְצָה, דָּא הוּא אַחוּהָ דְּפָרִיק לֵיהּ כִּי מִשׁ"כ 'מי פקד עליו
 ארצה' פירושו שהוא אחיו של זה שמת שזה היבם הוא נשא את אשתו ע"י מצות היבום
 שע"כ הוא מציל אותו ע"י שאותו המת יולד מזה העיבור. וּמִי שָׁם תֵּבֵל כְּלָהּ,
 דְּבֹאנֵי בֵיתָא, וּבְנֵי בְנֵיִן עֲלָמָא, וְתִקְוֵנָא וְיִשׁוּבָא ומש"כ
 'ומי שם תבל כולה' פירושו שזה אחיו שהוא יבם את אשתו הוא בונה את ביתו ומתקנה
 ומיישבה כמקודם ע"י שהוא ממלא את מקומו וע"כ הוא בונה את בנינו של עולם. מַה
 פְּתִיב בַּתְּרִיהּ, אִם יִשִּׁים אֱלִיו לְבוֹ. הַאי בַר נֶשׁ, דְּפִקֵּיד
 עֲלֵיהּ לְמַבְנֵי בְנֵיִנָא, בְּעֵי לְכַוְוֵנָא לְבָא וְרַעוּתָא לְגִבְיָהּ
 דְּהָהוּא מֵיתָא ומה כתוב אחריו, 'אם ישים אליו לבו', ופירושו שזה האדם שהוא
 מְצוּה ע"י מצות היבום לבנות את בנין אחיו שמת, שהוא צריך לכוון את ליבו ורצונו לגבי

אותו אחיו שמת, כי צריך לכוון לבא עליה לשם מצות יבום לעבודתו יתברך בכדי למשוך את נפש אחיו המת ואז ודאי ימשך גם רוחו ונשמתו ובוזה תתעבר היבמה ואז היא תלד בן כלול מהנר"ן של זה בעלה שמת (אמת ליעקב). **מִכַּאֲן, בַּר נֶשׂ דְּאִתִּי עַל הָהִיא אִתְתָּא, בְּגִין שְׂפִירוּ וְתִיאֻבְתָּא דִּילָהּ, הָא בְּנִיין עֲלֵמָא לֹא אִתְבְּנִי, דְּהָא רְעוּתָא וְלִבָּא לֹא אִתְכְּוֹן לְגַבֵּי מִיתָא** ומכאן אנו למדים שאדם שבא על אותה אשה היבמה רק בגלל יופייה ותשוקתו אליה אז הרי בנין העולם של אחריו לא נבנה מאחר שאת רצונו וליבו הוא לא כיוון בכדי לפדות את אותו אחיו שמת בלא בנים.

מצות היבום צריכה להעשות ברצון הלב ובכוונה

וּבְגִין כִּדְ כְּתִיב, אִם יָשִׁים אֵלָיו לְבוֹ, בְּרְעוּתָא דְלִבָּא דִּיכְוִין לְגַבֵּיהּ ומשום כך כתוב 'אם ישים אליו לבו' כי הכוונה שהוא צריך לעשות את המצוה הזו ברצון הלב שהוא יכוון להצילו, **כְּדִין רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֹף, וְאִתְמַשְׁךְ גַּבֵּיהּ, לְאִתְבְּנָתָה בְּהֵאֵי עֲלֵמָא** ועי"כ יתקיים 'רוחו ונשמתו אליו יאסוף' כי אז יהיה בכוחו למשוך את נר"ן אחיו המת בכדי לבא ולהתעבר ביבמה ועי"כ הוא יבנה בזה העולם, **מַה כְּתִיב בְּתַרְיֵיהּ, יְגֹועַ כָּל בֶּשֶׂר יַחַד וְאָדָם עַל עֶפְרָא יָשׁוּב** והראיה שהפסוקים מדברים על המת בלא בנים כי מה כתוב אח"כ, 'יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב', **יְגֹועַ כָּל בֶּשֶׂר יַחַד, הֵהוּא גּוֹפָא יְתַבְלִי בְּעֶפְרָא, וְכֹל הֵהוּא בְּשָׂרָא** כי מש"כ 'יגוע כל בשר יחד' פירושו שהוא יגוע מהעולם